

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΕΞΠΡΕΣΙΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΝΕΑ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ

Γιάννης Νικολάου

Λεμεσός 2024

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Γιάννης Νικολάου, 2024

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της μεταπτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Καλών Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Με την παρούσα διπλωματική εργασία, ολοκληρώνονται οι μεταπτυχιακές μου σπουδές στο Τμήμα Καλών Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου. Κλείνοντας αυτόν τον κύκλο σπουδών, οφείλω να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν, ο καθένας με το δικό του τρόπο, στην ολοκλήρωση του.

Ιδιαίτερα επιθυμώ να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα καθηγητή μου Δρ. Αντώνη Δανό, για την ακαδημαϊκή καθοδήγηση που μου προσέφερε και τη συνεχή υποστήριξη του καθ' όλο αυτό το διάστημα, από το ξεκίνημα των σπουδών μου, μέχρι την εκπόνηση της παρούσας διατριβής. Το αμείωτο ενδιαφέρον που έδειξε, οι συμβουλές, οι υποδείξεις και οι εποικοδομητικές του παρατηρήσεις, ήταν καθοριστικής σημασίας για την ομαλή διεκπεραίωση της ερευνάς μου.

Παράληψη μου θα ήταν να μην ευχαριστήσω τη Δρ. Μαρία Μόσχου και τη Δρ. Έφη Κυπριανίδου, για την πολύτιμη συμβολή τους στην ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών μου σπουδών και τις γνώσεις που μου μετέφεραν διευρύνοντας τους ορίζοντες μου.

Επιπλέον, ευχαριστίες θα ήθελα να απευθύνω στους γονείς μου για την υπομονή τους και την εμπιστοσύνη που μου έδειξαν σε αυτή την διαδρομή. Η βοήθεια τους ήταν πάντα ανεκτίμητη σε όλα τα στάδια της πορείας μου μέχρι σήμερα.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στη σύντροφο μου για την αμέριστη στήριξη και συμπαράσταση που μου παρείχε όλη αυτή την περίοδο των σπουδών μου καθώς και για τη σημαντική βοήθεια της σε αυτή μου την προσπάθεια.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία εξετάζει τον Γερμανικό Εξπρεσιονισμό και τη Νέα Αντικειμενικότητα ως τα κυρίαρχα καλλιτεχνικά κινήματα της Γερμανίας κατά το πρώτο μισό του 20ού αιώνα. Ο κύριος στόχος της έρευνας είναι να αναδειχθεί η σημασία αυτών των κινήματων στην εξέλιξη της γερμανικής τέχνης μέσω μιας περιεκτικής σύγκρισης και κριτικής των διαφορετικών τους προσεγγίσεων.

Αναλύονται το ιστορικό και πολιτικό υπόβαθρο που επηρέασε τους καλλιτέχνες καθώς και η αντιμετώπισή τους. Εξετάζονται οι ομάδες «Γέφυρα» και «Γαλάζιος Καβαλάρης», στο πλαίσιο της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής, του θεάτρου, του κινηματογράφου, της ποίησης και της λογοτεχνίας. Εξετάζονται επίσης οι εκθέσεις «Εκφυλισμένης Τέχνης» και οι πρακτικές της Νέας Αντικειμενικότητας στη ζωγραφική, τη μουσική και τον κινηματογράφο. Στο πλαίσιο αυτής της ανάλυσης, δίνεται έμφαση στις διαφορές στη φιλοσοφία, τις τεχνικές και τις αισθητικές αντιλήψεις μεταξύ των δύο κινήματων. Αυτό, βοηθάει στη δημιουργία ενός πλήρους και βαθύτερου κατανοητικού πλαισίου για την ανάπτυξη της γερμανικής τέχνης εκείνη την περίοδο.

Τέλος, η εργασία προσφέρει μια περιεκτική ανασκόπηση του πώς η τέχνη αντικατοπτρίζει και αλληλοεπιδρά με τις κοινωνικές, πολιτικές και πνευματικές αναταραχές της εποχής. Αυτό συμβάλλει στην παροχή ενός ευρύτερου, πολύπλευρου και εμπειρισταωμένου πλαισίου κατανόησης για την εξέλιξη της τέχνης και της κοινωνίας εκείνης της εποχής.

Λέξεις κλειδιά: Γερμανικός Εξπρεσιονισμός, Νέα Αντικειμενικότητα, Γέφυρα, Γαλάζιος Καβαλάρης, Εκφυλισμένη Τέχνη.

Abstract

The present work examines German Expressionism and New Objectivity, as the dominant artistic movements in Germany during the first half of the 20th century. The main objective of the research is to highlight the significance of these movements in the evolution of German art through a comprehensive comparison and critique of their different approaches.

The historical and political background influencing the artists and their treatment are analyzed. The groups "Die Brücke" (The Bridge) and "Der Blaue Reiter" (The Blue Rider) are examined within the contexts of architecture, sculpture, theater, cinema, poetry, and literature. The exhibitions of "Degenerate Art" and the practices of New Objectivity in painting, music, and cinema are also explored.

In the framework of this analysis, emphasis is placed on the differences in philosophy, techniques, and aesthetic perceptions between the two movements. This contributes to creating a comprehensive and deeper understanding of the development of German art during that period.

Finally, the work offers a comprehensive overview of how art reflects and interacts with the social, political, and intellectual upheavals of the time. This contributes to providing a broader, multifaceted, and deeper framework of understanding of the evolution of art and society during that era.

Keywords: German Expressionism, New Objectivity, The Bridge, The Blue Rider, Degenerate Art.

Πίνακας περιεχομένων

<u>Περίληψη</u>	v
<u>Abstract</u>	vi
<u>Πίνακας περιεχομένων</u>	vii
<u>Κατάλογος εικόνων</u>	viii
<u>Εισαγωγή</u>	1
<u>Κεφάλαιο 1: Τα κυρίαρχα καλλιτεχνικά κινήματα του πρώτου μισού του 20ού αιώνα στην Γερμανία: Ιστορικό και πολιτικό υπόβαθρο και η αντιμετώπιση των καλλιτεχνών</u>	6
<u>Κεφάλαιο 2: Γερμανικός Εξπρεσιονισμός</u>	11
2.1 Οι ομάδες Γέφυρα και Γαλάζιος Καβαλάρης.....	15
2.2 Κινηματογράφος	22
2.3 Αρχιτεκτονική	30
2.4 Γλυπτική	32
2.5 Ποίηση και Λογοτεχνία	33
2.6 Εκθέσεις «Εκφυλισμένης Τέχνης».....	37
<u>Κεφάλαιο 3: Νέα Αντικειμενικότητα</u>	42
3.1 Ζωγραφική.....	49
3.2 Μουσική	50
3.3 Κινηματογράφος	58
<u>Κεφάλαιο 4 : Σύγκριση των δύο κινημάτων</u>	64
<u>Επίλογος</u>	71
<u>Βιβλιογραφία</u>	73
<u>Εικόνες</u>	77

Κατάλογος εικόνων

Εικόνα 1. Max Beckmann, *Dance in Baden-Baden*, 1923, λάδι σε καμβά, 108 x 66 εκ. Bayerische Staatsgemäldesammlungen, Pinakothek der Moderne, Μόναχο

Εικόνα 2. Rudolf Schlichter, *Tingel-Tangel*, 1919, ακουαρέλα σε χαρτί, 53 x 45,5 εκ. Ιδιωτική συλλογή

Εικόνα 3. Otto Dix, *The Match Seller*, 1920, λάδι σε καμβά και κολλάζ, 140 x 166 εκ. Staatsgalerie Stuttgart, Στουτγάρδη

Εικόνα 4. Otto Dix, *The Skat Players*, 1920, λάδι σε καμβά, 87 x 110 εκ. Alte Nationalgalerie, Βερολίνο

Εικόνα 5. Ernst Ludwig Kirchner, *Street Berlin*, 1913, λάδι σε καμβά, 120.6 x 91.1 εκ. MoMA, Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης, Νέα Υόρκη

Εικόνα 6. Otto Arpke, Erich Ludwig Stahl, *Poster for The Cabinet of Dr. Caligari*, 1919, λιθογραφία, 93.8 x 68.9 εκ. MoMA, Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης, Νέα Υόρκη

Εικόνα 7. Otto Gutfreund, *Viki*, 1912, πατιναρισμένος σοβάς, 32.5 εκ. Ιδιωτική συλλογή

Εικόνα 8. Umberto Boccioni, *Antigradoso*, 1913, μπρούντζος, 58.4 x 53.3 x 41.9 εκ. Galleria nazionale d'arte moderna e contemporanea, Ρώμη

Εικόνα 9. Georg Grosz, *Pillars of Society*, 1926, λάδι σε καμβά, 108 x 200 εκ. Staatliche Museen zu Berlin, Βερολίνο.

